

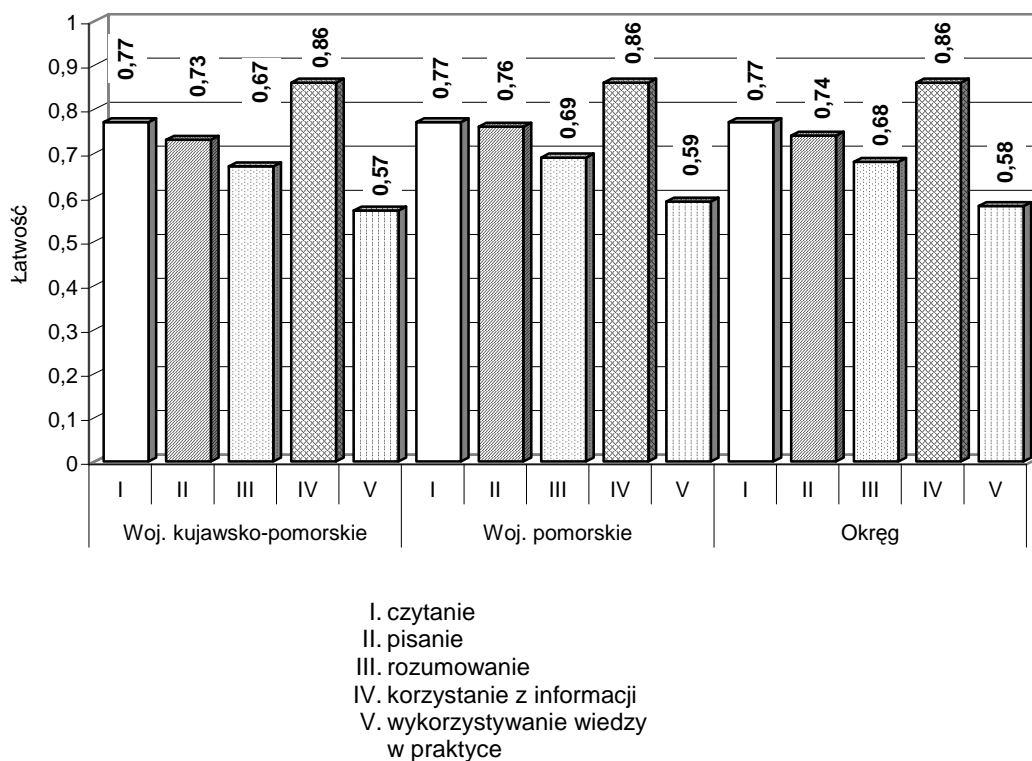
Barbara Przychodzeń
Teresa Kutajczyk
Wydział Badań i Analiz
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

**OPIS POZIOMU OPANOWANIA UMIEJĘTNOŚCI
OKREŚLONYCH W STANDARDACH WYMAGAŃ
W ZALEŻNOŚCI OD WYNIKU UCZNIĄ W ZNORMALIZOWANEJ SKALI STANINOWEJ
NA PRZYKŁADZIE WYNIKÓW SPRAWDZIANU W 2003 ROKU
(Zestaw standardowy)**

Od 2002 roku w klasie szóstej szkoły podstawowej dla uczniów województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku przeprowadza sprawdzian poziomu opanowania umiejętności, określonych w standardach wymagań. Każdy uczeń, który przystąpił do sprawdzianu, otrzymał zaświadczenie o liczbie punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań z całego zestawu oraz z poszczególnych kategorii standardów wymagań.

Jedną z miar stopnia opanowania sprawdzanych umiejętności jest wskaźnik łatwości. Dla badanej grupy uczniów na sprawdzianie w 2003 roku wyniósł on 0,71. Jednak wartości tego wskaźnika w zakresie kategorii standardów wymagań okazały się zróżnicowane. Przedstawia to Rysunek 1. [1]

Rysunek 1. Stopień opanowania umiejętności z poszczególnych kategorii standardów wymagań

Wynik w punktach (zwany surowym) nie daje jednoznacznej informacji o poziomie osiągnięć ucznia na tle innych zdających. Porównanie osiągnięć uczniów umożliwiają wyniki znormalizowane, wyrażone w dziewięciostopniowej skali staninowej. Skala ta ma szczególne znaczenie w dydaktyce, gdyż pozwala na interpretację opisującą stopień opanowania umiejętności badanych danym zestawem zadań.

W Tabeli 1. przedstawiono przedziały punktowe wyników uczniów uzyskane za rozwiązania zadań z zestawu standardowego sprawdzianu w 2003 roku, odpowiadające poszczególnym wynikom w skali staninowej [2].

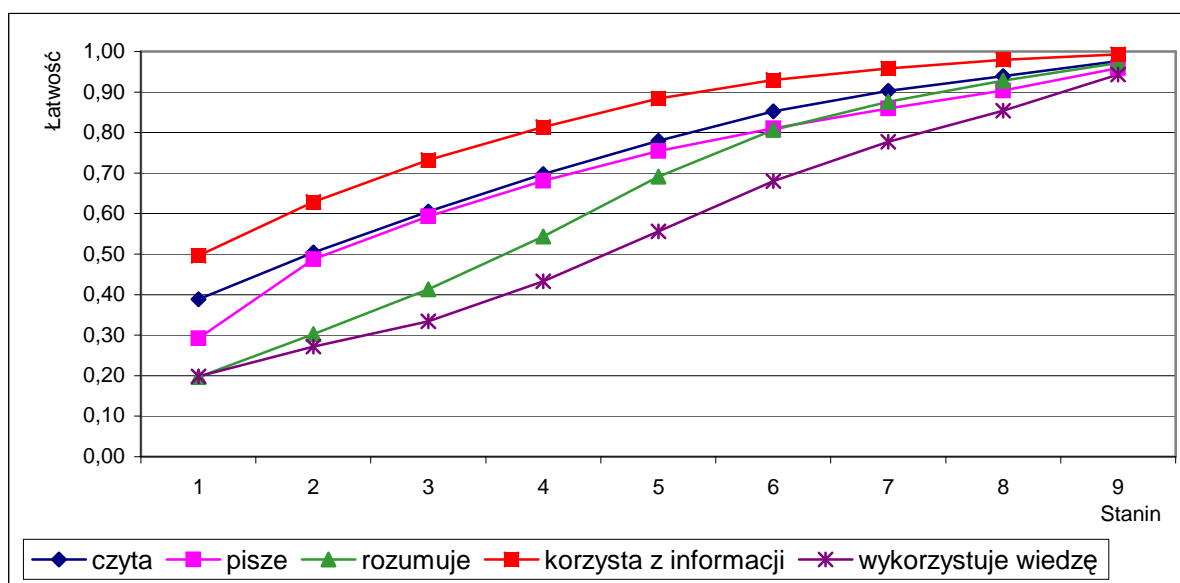
Tabela 1. Wyniki uczniów w znormalizowanej skali staninowej w 2003 r.

Stanin	Procent wyników	Opis dydaktyczny wyniku	2003 r.	
			Przedział punktowy	Liczebność
1	4%	najniższy	1 - 14	2 001
2	7%	bardzo niski	15 - 18	3 679
3	12%	niski	19 - 22	6 471
4	17%	niżej średni	23 - 26	9 352
5	20%	średni	27 - 30	12 443
6	17%	wyżej średni	31 - 33	11 008
7	12%	wysoki	34 - 35	7 147
8	7%	bardzo wysoki	36 - 37	5 770
9	4%	najwyższy	38 - 40	3 495

Jaki jest poziom opanowania umiejętności z danej kategorii standardów wymagań w zależności od wyniku ucznia w skali staninowej?

Aby to ustalić, dla każdej z dziewięciu wyróżnionych grup uczniów o tych samych wynikach w skali staninowej, oddzielnie obliczono łatwość poszczególnych kategorii standardów wymagań. Na Rysunku 2. przedstawiono pięć krzywych. Każda z nich łączy dziewięć punktów ilustrujących łatwość danej kategorii standardów wymagań dla grupy uczniów, których wynik wyrażony jest odpowiednią pozycją na skali staninowej. Są to tzw. krzywe charakterystyczne sprawdzanych umiejętności w zakresie kategorii standardów wymagań.

Rysunek 2. Krzywe charakterystyczne sprawdzanych umiejętności w zakresie kategorii standardów wymagań – sprawdzian 2003 rok

Na podstawie analizy przebiegu krzywych charakterystycznych sprawdzanych umiejętności w zakresie poszczególnych kategorii standardów w roku 2003 można stwierdzić między innymi:

- łatwość sprawdzanych umiejętności uczniów ze wszystkich kategorii standardów rośnie wraz ze wzrostem pozycji ich wyniku na skali staninowej
- najłatwiejsze dla uczniów, niezależnie od pozycji ich wyniku na skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w zakresie kategorii standardu wymagań **korzystanie z informacji**
- najtrudniejsze dla uczniów, niezależnie od pozycji ich wyniku na skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w zakresie kategorii standardu wymagań **wykorzystywanie wiedzy w praktyce**.

Krzywe charakterystyczne można wykorzystać do opisu poziomu opanowania umiejętności przez każdą z dziewięciu grup uczniów, w zależności od pozycji ich wyniku na skali staninowej.

Zgodnie z propozycją prof. Bolesława Niemierki umiejętności z danej kategorii standardów wymagań zostały opanowane przez zdających, jeżeli łatwość zadań sprawdzających te umiejętności wynosi nie mniej niż 0,70, czyli gdy zdający uzyskali za nie co najmniej 70% punktów możliwych do uzyskania.

Zatem w 2003 roku:

- grupa uczniów, których wyniki znajdują się na pozycji 1. i 2. skali staninowej (wynik najniższy i bardzo niski) nie opanowała sprawdzanych umiejętności ze wszystkich kategorii standardów wymagań
- statystyczny uczeń z wynikiem na pozycji 3. skali staninowej (wynik niski) opanował tylko sprawdzane umiejętności w zakresie **korzystania z informacji**
- uczniowie z wynikiem na pozycji 4. skali staninowej (wynik niżej średniego) opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie **korzystania z informacji i czytania**
- grupa uczniów, których wynik znajduje się na pozycji 5. skali staninowej (wynik średni) opanowała sprawdzane umiejętności w zakresie **korzystania z informacji, czytania i pisanie**
- grupa uczniów, których wynik znajduje się na pozycji 6. skali staninowej (wynik wyżej średni) opanowała sprawdzane umiejętności w zakresie **korzystania z informacji, czytania, pisanie i rozumowania**
- uczniowie z wynikiem na pozycji 7., 8. i 9. skali staninowej (wynik wysoki, bardzo wysoki i najwyższy) opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie wszystkich kategorii standardów wymagań.

Porządkując zadania sprawdzianu dla szkoły lub poszczególnych oddziałów według wskaźnika łatwości [1] można ten opis znacznie rozszerzyć wskazując uczniom i nauczycielom ich sukcesy a także te umiejętności, których uczniowie nie opanowali. Pozwoli to zaplanować w taki sposób zajęcia edukacyjne, aby uwzględniały one czynności, które prowadzą do opanowania umiejętności określonych w standardach wymagań.

Literatura

- [1] *Raport ze sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2003 roku w szóstych klasach szkół podstawowych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego*, OKE w Gdańsku, Gdańsk 2003 r.
- [2] B. Niemierko: *Pomiar wyników kształcenia*, WSiP, Warszawa 1999 r.